

SİYASİ REFORMLAR - I

TÜRK YEREL MEDYASI

AB Yolunda

Turkish Local Media on the EU Path

AM 54 6 7 9 11 13 16
FM 88 92 96 98 102 106 108

SİYASİ REFORMLAR - I

İçindekiler

SIYASİ REFORMLAR - I	1
DEMOKRASİ VE HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ	1
Giriş	1
Anayasa	8
Kamu Yönetimi	10
Sivil – Asker İlişkileri	15
Yargı	19
I- Yargı Reformu	19
II- Etkililik	22
III- Yargının Profesyonelliği ve Etkinliği	24
IV- Bağımsızlık	26
V- Tarafsızlık	27
Yolsuzlukla Mücadele	28

**T.C. BAŞBAKANLIK
AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ**

Adres: Mustafa Kemal Mah. 6.Cad. No: 4 06800 Bilkent /ANKARA

Telefon: 0 (312) 218 14 13

Faks: 0 (312) 218 14 12

E-posta: abyolunda@abgs.gov.tr

Elektronik Ağ: www.abgs.gov.tr

“Türk Yerel Medyası AB Yolunda” projesi,
Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından yürütülmekte,
İngiltere Büyükelçiliği tarafından da desteklenmektedir.

“Medya Mensuplarına Yönelik AB Rehberi”,
Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından hazırlanmıştır.
İngiltere Büyükelçiliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır.

SİYASİ REFORMLAR - I

DEMOKRASİ VE HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ

Giriş

1993 Kopenhag'da toplanan Avrupa Birliği (AB) Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'nde alınan karar çerçevesinde, Avrupa Birliği'ne üyelik, üç temel kriterin yerine getirilmesini gerektirmektedir. Siyasi kriterler, ekonomik kriterler ve müktesebat uyumu başlıklarıyla özetlenebilecek kriterler arasında siyasi kriterlerin yerine getirilmesi aynı zamanda aday ülkeyle katılım müzakerelerinin başlatılması için önşart niteliği taşımaktadır.

Siyasi kriterler "demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları ile azınlıkların korunması ve saygı görmesini güvence altına alan kurumların istikrarının sağlanması" olarak tanımlanmaktadır. Bu geniş tanım, esas itibariyle başta Türkiye'nin de üyesi olduğu Avrupa Konseyi bünyesindeki sözleşmeler olmak üzere Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gibi uluslararası sözleşmeler ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) kararları çerçevesinde somut bir içerik kazanmaktadır.

Dolayısıyla, siyasi kriterler ve bu kriterlere uyum uluslararası hukuktaki gelişmeleri de dikkate alan dinamik bir süreci ifade etmektedir.

Demokrasi, hukukun üstünlüğü, insan hakları ve azınlık hakları olmak üzere dört unsurdan oluşan siyasi kriterler, sadece AB'nin benimsediği veya AB'nin tekelinde olan değerler değildir. Zira, bu değerler evrensel ilkeler olarak kabul görmekte ve devletlerin uluslararası ilişkilerdeki konumu ve saygınlığı üzerinde belirleyici rol oynamaktadır.

Uluslararası insan hakları hukukunda kaydedilen gelişmeler doğrultusunda, insan hakları artık bir devletin iç meselesi olmaktan çıkarak uluslararası bir boyut kazanmıştır. Örneğin, Türkiye, taraf olduğu uluslararası sözleşmeler vasıtasıyla, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi gibi uluslararası denetim ve yaptırım mekanizmalarına tabidir.

Siyasi reform çalışmaları kapsamında mevzuatımız, AB müktesebatı ve siyasi kriterler, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ve ülkemizin taraf olduğu diğer ilgili uluslararası belgeler ışığında gözden geçirilmektedir. Siyasi kriterler, sadece mevzuat uyumu değil, mevzuatın etkili bir şekilde uygulamaya geçirilmesi anlamına da gelmektedir.

Kurulduğu tarihten itibaren Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS), Türkiye'nin AB üyelik sürecinin koordinasyonundan sorumlu kurum olarak, Kopenhag siyasi kriterlerinin karşılanması ve bu şekilde AB ile müzakerelerin açılması hazırlıklarını koordine etmiştir.

Türkiye'nin adaylığının tescil edildiği 1999 Helsinki Zirvesi'nden bu yana, ülkemizde önemli siyasi reformlar gerçekleştirilmiş, insan hakları ve temel özgürlükler alanlarında hukuki ve idari reformlar yapılmış, düşünce ve ifade özgürlüğünün alanlarının genişletilmesi, gayrimüslim cemaat vakıflarının mal edinmeleri ve malları üzerinde tasarrufta bulunmalarının kolaylaştırılması, Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerde yayın ve bu dillerin öğrenilmesi yönünde önemli adımlar atılmıştır.

AB'ye katılım süreci çerçevesinde düşünce ve ifade özgürlüğüyle ilgili önemli düzenlemeler de gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede, başta Türk Ceza Kanunu olmak üzere ilgili tüm yasal düzenlemeler yenilenmiş ve düşünce-ifade özgürlüğünün sınırları AB standartlarına yakınlaştırılmıştır.

Bu reformlarla ayrıca, hukuk sistemimiz güçlendirilmiş, uluslararası anlaşmaların hukuk sistemimizdeki yeri kuvvetlendirilmiş, Anayasamızın 90'ncı maddesinde yapılan değişiklik sonucunda temel hak ve özgürlüklerle ilgili uluslararası anlaşmaların ulusal mevzuatın üzerinde olduğu hükme bağlanmıştır. İşkence ve kötü muameleye "sıfır tolerans" prensibi çerçevesinde işkence ve kötü muamelenin önlenmesi, kadın-erkek eşitliğinin geliştirilmesi gibi konularda düzenlemeler yapılmış, daha katılımcı bir demokrasi adına, dernek ve vakıfların faaliyetleri kolaylaştırılmıştır. Bu gelişmelerin yanında,

idam cezasına ilişkin hükümler Anayasamızdan ve tüm kanunlarımızdan kaldırılmıştır.

1999 Helsinki Zirvesi sonrasında siyasi reformlar kapsamında atılan ilk önemli adım 2001 Ekim'inde gerçekleşen Anayasa değişiklikleridir. Bu çerçevede Mart 2001'de Avrupa Komisyonu'na tevdi edilen Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı'na uygun olarak, düşünce ve ifade özgürlüğü, işkencenin önlenmesi, demokrasi, kişi hürriyeti ve güvenliği, haberleşme, yerleşme ve seyahat özgürlüğü, dernek kurma özgürlüğü ve kadın-erkek eşitliği alanlarında yeni hükümler gündeme gelmiştir. 1 Ocak 2002'de yürürlüğe giren Yeni Türk Medeni Kanununda da bu doğrultuda önemli hükümlere yer verilmiştir.

Reform sürecinde asıl amaçlanan temel yasaların bir bütünlük içinde tümüyle değiştirilmesidir. Ancak bu, uzun süren bir yasama faaliyeti olduğundan, siyasi kriterlerin karşılanması için gerekli düzenlemeler süratli bir şekilde uyum yasa paketleri marifetiyle gerçekleştirmiştir. Bununla birlikte temel yasaların yenilenmesi süreci devam etmektedir.

19 Şubat 2002 – 14 Temmuz 2004 tarihleri arasında AB siyasi kriterlerini karşılama amacına yönelik olarak sekiz uyum paketi hayata geçirilmiştir.

Birinci Uyum Paketi-19 Şubat 2002

İkinci Uyum Paketi-9 Nisan 2002

Üçüncü Uyum Paketi-9 Ağustos 2002

Dördüncü Uyum Paketi-11 Ocak 2003

Beşinci Uyum Paketi-4 Şubat 2003

Altıncı Uyum Paketi-19 Temmuz 2003

Yedinci Uyum Paketi-7 Ağustos 2003

Sekizinci Uyum Paketi-14 Temmuz 2004

Bu çerçevede, Şubat 2002-Temmuz 2004 döneminde çıkarılan sekiz uyum paketiyle 53 kanunun 218

maddesinde değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklikler çok kapsamlı değişiklikler olup, değişiklik yapılan Dernekler Kanunu, Vakıflar Kanunu gibi birçok yasa daha sonraki dönemde tekrar ele alınarak tamamen değiştirilmiştir.

Değişikliklerin ilk gözle görülür etkisi her alanda şeffaf tartışmanın başlamış olmasıdır. Bugünkü Türkiye 1999

AB Uyum Paketleriyle neler değiştirildi?

AB uyum paketleriyle, mevcut mevzuat değiştirilerek insan haklarının iyileştirilmesi, işkenceye karşı güvencelerin artırılması, ifade ve basın özgürlüğünün genişletilmesi, dernekleşme, toplantı ve gösteri özgürlüklerinin güçlendirilmesi, kültürel hakların genişletilmesi, kadın-erkek eşitliğinin iyileştirilmesi ve demokrasinin pekiştirilmesi alanlarında iyileştirmeler kaydedilmiştir.

Türkiye'sinden daha özgür, daha özgüvenli, daha istikrarlı, daha gelişmiş ve daha itibarlıdır.

18 Kasım 2002'de 58. Hükümetin kurulması ve Meclis'te komisyonların oluşması ile birlikte AB uyum çerçevesinde birçok yasanın TBMM gündemine taşınması AB'ye katılım süreci kapsamındaki siyasi alan başta olmak üzere reform çalışmalarını hızlandırmıştır.

Yıllardır ülkemizin gündemini işgal eden demokratikleşme sorunları geniş bir toplumsal uzlaşma zemininde ele alınmaya başlamıştır. Bu düzenlemeler, halkımızın yaşam kalitesini artırmış, devletimizin uluslararası saygınlığına da büyük katkıda bulunmuştur.

2002'den bu yana 58., 59. ve 60. Hükümetler döneminde gerçekleştirilen yasal düzenlemeler arasında;

Dernek kurma özgürlüğünün daha da genişletilmesi,
Siyasi partilerin kapatılmasının zorlaştırılması,
Cemaat vakıflarına yönelik düzenlemeler,
TBMM'de AB Uyum Komisyonu'nun kurulması,
Ölüm cezasının Anayasa'dan tamamen çıkarılması,
Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kapatılması,
TRT'nin farklı dil ve lehçelerde yayına başlaması,
Milli Güvenlik Kurulu'nun bir danışma organı niteliğiyle uyumlu hale getirilmesi,
MGK Genel Sekreterliğine sivillerin de atanabilmesi,
İşkenceye sıfır hoşgörü yaklaşımı,
Sayıştay'ın Türk Silahlı Kuvvetlerin elinde bulunan devlet mallarının denetlenmesinin gizlilik esaslarına uygun olarak yapılması,
Türk insanın yaşamını daha huzurlu ve daha güvenli sürdürebilmesi, genel ahlak, çevre ve sağlık gibi toplum düzenini sağlamak için 30 Mart 2005 tarihinde Kabahatlar Yasası'nın kanunlaşması,
Bilgi Edinme Hakkı Yasası'nın demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmaları amacıyla çıkarılması yer almaktadır.

Siyasi kriterlerin karşılanması sadece yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesiyle sınırlı değildir. Reformların tam ve etkili bir şekilde hayata geçirilmesi de aynı derecede önem arz etmektedir. Reformların ülke genelinde tam ve etkili olarak hayata geçirilmesi arzu edilmekle birlikte, bunun kısa bir zaman diliminde sağlanmasının güçlüğü ortadadır. Bu itibarla, reformları eksiksiz olarak uygulamaya yansıtma amacıyla reform izleme mekanizmaları oluşturulmuş, birçok idari düzenleme yapılmış ve başta kolluk kuvvetleri ve yargı mensupları olmak üzere kamu görevlilerine yönelik insan hakları eğitimi artırılmıştır.

2004 yılı Mayıs ayında yürürlüğe giren Anayasa değişikliği paketi ile kadın-erkek eşitliği, basın özgürlüğü, uluslararası sözleşmelerin statüsü, yargının işlevselliği alanlarında yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bu kapsamda Anayasa'nın "Milletlerarası Anlaşmaları Uygun Bulma" başlıklı 90'ıncı maddesinde yapılan değişiklikle, "usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası anlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası anlaşma hükümlerinin esas alınacağı" hükmü getirilmiştir.

17 Aralık 2004 AB Zirvesi'nde, ülkemizin siyasi kriterleri "yeterli ölçüde" karşıladığına karar verilerek, üyelik müzakerelerine başlanmıştır. Müzakerelerin açılması kararının alınması, siyasi kriterlerin önem ve önceliğini kaybettiği anlamına gelmemektedir. Avrupa Komisyonu siyasi reformlardaki ilerlemeyi yakından izlemeye devam edecek ve Birliğin temelini oluşturan özgürlük, demokrasi, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı ve hukukun üstünlüğü ilkelerinin bir aday ülkede ciddi ve devamlı bir biçimde ihlali halinde, müzakerelerin askıya alınması söz konusu olabilecektir.

Bu anlayışla, Avrupa Komisyonu tarafından Türkiye hakkında 1998 yılından bu yana düzenli olarak hazırlanan İlerleme Raporları vasıtasıyla da diğer tüm alanlarla beraber ağırlıklı olarak Siyasi Reformlarda ülkemizin kaydettiği ilerleme değerlendirilmeye devam edilmektedir.

Bu çerçevede, Hükümetimiz tarafından 2003 yılı Eylül ayında izleme mekanizmasının daha dinamik hale getirilmesi ve siyasi reformların uygulanmasındaki aksamaların belirlenmesi ve hızla giderilmesi temelinden hareketedecek bir Reform İzleme Grubu (RİG) kurulmuştur. Çalışmalarını yoğun bir şekilde yürütmeye devam eden RİG, Devlet Bakanı ve Başmüzakereci, Adalet, İçişleri ve Dışişleri Bakanlarının katılımıyla siyasi reformlara yönelik olarak bugüne kadar birçok karara imza atmıştır. RİG, uygulama konusunda atılan adımları değerlendirmek ve alınması gereken ilave önlemleri görüşmek üzere

düzenli olarak toplanmakta ve çalışmalarını ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşlarıyla yakın işbirliği içinde sürdürmektedir. Bugüne kadar toplam 23 kez toplanan Reform İzleme Grubu'nun 19. toplantısı 28 Şubat 2010 tarihinde Başbakanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında gerçekleştirilmiştir.

No	Yer	Tarih
1.	RİG Toplantısı	Ankara
2.	RİG Toplantısı	Ankara
3.	RİG Toplantısı	Ankara
4.	RİG Toplantısı	Ankara
5.	RİG Toplantısı	Ankara
6.	RİG Toplantısı	Ankara
7.	RİG Toplantısı	Ankara
8.	RİG Toplantısı	Ankara
9.	RİG Toplantısı	Ankara
10.	RİG Toplantısı	Ankara
11.	RİG Toplantısı	Ankara
12.	RİG Toplantısı	Ankara
13.	RİG Toplantısı	Ankara
14.	RİG Toplantısı	Ankara
15.	RİG Toplantısı	Ankara
16.	RİG Toplantısı	Hatay
17.	RİG Toplantısı	Trabzon
18.	RİG Toplantısı	Ankara
19.	RİG Toplantısı	Ankara
20.	RİG Toplantısı	Konya
21.	RİG Toplantısı	Ankara
22.	RİG Toplantısı	İstanbul
23.	RİG Toplantısı	Ankara

AB'ye adaylık statümüzün resmen tanınmasından ve müteakiben müzakerelerin başlamasından bu yana Siyasi Reformlar, bu sürecin en görünür kazanımları olmuş ve 1999-2005 arası dönem ve müzakerelerin başladığı 3 Ekim 2005 tarihinden bugüne kadarki dönemde hızını kesmeden devam etmiştir.

19 Aralık 2009 tarihinde yapılan 18. Reform İzleme Grubu toplantısında siyasi reform çalışmalarının daha etkin ve hızlı şekilde sürdürülebilmesini teminen RİG bünyesinde ilgili kurum ve kuruluşlarımızın üst düzey temsilcilerinin Avrupa Birliği Genel Sekreterliği koordinasyonunda toplanacağı bir Siyasi İşler Alt Komitesi (SİYAK) kurulmasına karar verilmiştir. Siyasi reformlar alanında yeni çalışmalar ve öneriler sunacak aktif bir platform

olarak çalışması öngörülen SİYAK'ın, aynı zamanda RİG toplantılarının gündeminin hazırlanması ve RİG kararlarının izlenmesi amacıyla da bir araya gelecek dinamik bir yapıda olması hedeflenmiştir. Komite şu ana kadar 7 toplantı düzenlemiştir.

Bu çalışma kapsamında, siyasi reform sürecimiz boyunca bugüne kadar kaydettiğimiz ilerlemeler konu başlıklarına göre ele alınarak incelenmiştir.

Anayasa

- Avrupa Birliği'ne ve müktesebatında yer alan siyasi kriterlere uyum, özellikle demokrasimizin en ileri noktaya taşınması, insan haklarının korunması ve hukukun üstünlüğünün geliştirilmesi bakımından toplumsal ve siyasi değişimlere ayak uyduracak bir yaklaşımı gerektirmektedir.
- Bu açıdan ele alındığında Türkiye Cumhuriyeti'nin siyasi ve hukuki sisteminin çağdaş norm ve standartlara kavuşturulması ve AB kriterlerine uyumlaştırılması çalışmaları sürdürülmektedir. Bu kapsamda siyasi ve hukuki sistemimizin temelini oluşturan Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın bazı maddeleri zaman içinde değiştirilmiş ve günün şartlarına ve gereksinimlerine uygun hale getirilmiştir.
- 3 Ekim 2001 yılında TBMM'nin gerçekleştirdiği Anayasa değişiklikleri, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde olağanüstü haller dışında Parlamento'nun kabul ettiği ilk kapsamlı Anayasa değişikliği paketidir. Bu Anayasa değişikliği, Türkiye'de demokrasinin ve siyasal sistemin gücünün önemli bir göstergesini teşkil etmektedir. Özü itibarıyla düşünce ve ifade özgürlüğü, işkencenin önlenmesi, sivil yönetimin ve demokrasinin güçlendirilmesi, kişi hürriyetleri ve güvenliği, özel hayatın gizliliği, konut dokunulmazlığı,

iletişim hürriyeti, yerleşme ve seyahat özgürlüğü, dernek kurma özgürlüğü ile kadın-erkek eşitliği gibi alanlarda önemli düzenlemeler içeren bu Anayasa değişikliği paketi içindeki 23 madde "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı"nda belirtilen önceliklerimizle doğrudan bağlantılı olarak değiştirilmiştir.

- 7 Mayıs 2004'te TBMM tarafından kabul edilen Anayasa değişiklik paketi ile sivil-asker ilişkileri, adli sistem (Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kaldırılması), uluslararası sözleşmeler, ölüm cezasının her koşulda kaldırılması, basın özgürlüğü ve kadın-erkek eşitliği konularına ilişkin 11 maddede değişiklikler gerçekleştirilmiştir.
- Kasım 2005'de Anayasa, devlet bütçesini daha geniş tanımlayan Kamu Mali Yönetimi ve Kontrolü Kanununa uygun olarak yenilenmiştir.
- 12 Eylül 2010 tarihinde yapılan referandum sonucunda kabul edilen Anayasa değişikliği ile Avrupa Birliği'ne tam üyelik sürecinde, ülkemizin siyasi kriterleri tam olarak yerine getirilebilmesi açısından önemli ilerlemeler sağlanmıştır. Anayasa Paketi'nde yer alan birçok düzenleme, daha demokratik bir sistemde temel haklardan daha iyi yararlanılmasının yolunu açmaktadır. Kadın-erkek eşitliği hususunda daha eşitlikçi bir düzenleme getirilmiştir. Pozitif ayrımcılık kapsamında; kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve engelliler gibi sosyal bakımdan korunması gereken kişilere yönelik pozitif ayrımcılığa anayasal dayanak sağlanmıştır. Özel hayatın gizliliği kapsamında kişisel verilerin korunmasına yönelik düzenleme getirilmiştir. Vatandaşlık ödevi nedeniyle yurtdışına çıkma yasağı kaldırılarak seyahat özgürlüğü genişletilmiştir. Sendikal haklar, çocuk hakları ve askeri yargı konusunda düzenlemeler getirilmiştir. Ayrıca Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru hakkı getirilmiştir

Kamu Yönetimi

- (İkinci Uyum Paketi; 9 Nisan 2002) 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 29'uncu maddesinde gerçekleştirilen değişiklikle kaymakamlığa ancak "mülki idare amirliği sınıfından olanların vekâlet etmeleri" hususu düzenlenmiştir. Bu değişiklik, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 9'uncu maddesindeki değişikliğe paralel olarak değerlendirildiğinde, jandarma subaylarının kaymakamlığa vekâlet etmesinin mümkün olmadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır.
- (İkinci Uyum Paketi; 9 Nisan 2002) AİHM tarafından işkence ya da zalimane, gayri insanî veya haysiyet kırıcı muamele suçları nedeniyle verilen kararlar sonucunda Devlet tarafından ödenen tazminatların sorumlu personele rücu hakkında ilgili maddeye hüküm eklenmektedir. Eklenen hüküm çerçevesinde kişiler uğradıkları zararlardan dolayı ilgili kurum aleyhine dava açabilecekler, fakat kurumun genel hükümlere göre sorumlu personele rücu hakkı saklı kalacaktır. Bu değişiklikle aynı zamanda işkence ve kötü muamelenin de engellenmesi amaçlanmıştır.
- (Dördüncü Uyum Paketi; 11 Ocak 2003) 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanunun 2'nci maddesinde yapılan değişiklikle, tüm kamu görevlilerinin işkence ve kötü muamele iddialarında idari izin prosedürü kapsamı dışında tutularak yargılanmalarına imkan sağlayacak düzenlemeler getirilmiştir.
- (Dördüncü Uyum Paketi; 11 Ocak 2003) Türkiye'de ikamet eden yabancıların dilekçe hakları ile ilgili olarak Anayasanın 74'üncü maddesindeki değişikliğe paralel olarak düzenlemeler yapılmıştır. Aynı Kanunun 8'inci madde değişikliği ile de dilekçelere cevap verilmesi konusunda "otuz günlük" süre şartı getirilmiştir. Ayrıca dilekçe sahiplerine "gerekçeli olarak" cevap verilmesi hususu hukuki güvence altına alınmıştır. Bu çerçevede yabancılara ilişkin hak ve özgürlüklerin kapsamı genişletilmiş ve bilgi edinme hakkı güçlendirilmiştir.

- 24 Ekim 2003 tarihinde yürürlüğe giren 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu ile demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usuller düzenlenmiştir.
- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu 4 Mart 2005 tarihinde; 5393 sayılı Belediye Kanunu, 13 Temmuz 2005 tarihinde; 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu da 11 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Yukarıda adı geçen Kanunlarla, hızlı şehirleşmenin ve kırsal yörelerden şehirlere göç akınının getirdiği sorunlarla baş edebilmeleri için yerel idarelerin kapasitesini güçlendirmesi hedeflenmiştir. Bu çerçevede söz konusu Kanunlar; etkin, sonuca odaklı ve şeffaf yerel idareyi hedefleyen modern kamu idaresi düzenlemelerini öngörmüştür

Reformlar, özellikle stratejik planlama gerekleri, acil durum planlaması, borç ve borçlanma limitleri, performansa dayalı bütçelendirme, yıllık faaliyet raporları ve muhasebe denetim komisyonları kurulması unsurlarını getirmiştir. Vatandaşların yerel hizmetlerin yerine getirilmesine gönüllü olarak katılımına imkan sağlayan hükümler de bulunmaktadır. Mahalli İdare Birlikleri Kanunu, ortak sorunları bulunan köylerin, belediyelerin ve il özel idarelerinin, ortak projeler için bir araya gelmelerine imkan tanımaktadır.

- Bilgi Edinme Hakkı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 22 Kasım 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- Mahalli İdare Birliklerinin Kurulmasına İlişkin Bakanlar Kurulu kararları 12 Kasım 2005, 9 Aralık 2005 ve 1 Şubat 2006 tarihli Resmi Gazetelerde yayımlanmıştır.
- Kasım 2005'de Anayasa, devlet bütçesini daha geniş tanımlayan Kamu Mali Yönetimi ve Kontrolü Kanununa uygun olarak yenilenmiştir. Bu, genel

bütçe kurumlarını, özel bütçe kurumlarını, düzenleyici kurumların bütçelerini ve sosyal güvenlik kurumlarının bütçelerini de kapsamaktadır. Her bir Bakanlığın içinde mali kontrolden sorumlu olan “strateji geliştirme birimlerinin” daha iyi yapılandırılmasını kolaylaştırmak amacıyla, Nisan 2007’de Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (KMYK) değiştirilmiştir.

- Ekim 2006’da yerel idareler için 600 kadar iç denetçi atanmıştır. Bu da KMYK yasasının uygulanmasında ileri bir adımı teşkil etmiştir.
- Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik 17 Şubat 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik, sivil toplumun mevzuat hazırlama sürecine katılımını güçlendirmektedir.
- “Başbakanlık İletişim Merkezi (BİMER) - Doğrudan Başbakanlık” sisteminin kurulmasına ilişkin Başbakanlık tarafından hazırlanan 2006/3 sayılı Genelge, 20 Ocak 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu sistemle, yurttaşlar tarafından yapılacak yönetime ilişkin şikâyet, talep, görüş ve önerilerin hızlı ve etkili biçimde sonuçlandırılması sağlanmıştır.
- Dönemin Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Sayın Abdullah Gül, 12 Nisan 2006 tarihinde düzenlediği basın toplantısında, 9’uncu Reform Paketini açıklamıştır. Paket, TBMM gündeminde bulunan bazı yasalar ile uluslararası anlaşmaların onay sürecinin hızlandırılmasını, yeni yasaların çıkartılmasını ve birtakım idari önlemlerin alınmasını içermektedir.
- 5500 sayılı Merkezi Finans ve İhale Biriminin Kuruluşuna İlişkin Türkiye Hükümeti ve Avrupa Komisyonu Arasındaki Mutabakat Zaptına 1 No’lu Ekin onaylanmasının uygun bulunduğu Kanun, 17 Mayıs 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- 5508 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun,

30 Mayıs 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kanunla, Başbakanlık Güvenlik İşleri Başkanlığının adı “Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü” şeklinde değiştirilmiş ve diğer görevlerinin yanısıra, “İç güvenlik, dış güvenlik ve terörle mücadele konusunda görevli kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak” görevi de anılan Genel Müdürlüğe verilmiştir.

- Kent Konseyleri kurulmasına ilişkin Yönetmelik 8 Ekim 2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kent konseylerinin amaç ve görevleri; kent yaşamında kent vizyonunun ve hemşehrilik bilincinin geliştirilmesi; kentin kültür, tarih, hak ve hukukunun korunması; sürdürülebilir kalkınma; çevreye duyarlılık; sosyal yardımlaşma ve dayanışma; saydamlık; hesap sorma ve hesap verme; demokratik katılım; sivil toplumun gelişmesine katkı sağlama; çocuk, genç, kadın ve özürülülerin toplumsal yaşama katılımlarını artırma; yönetim ile yerinden yönetim ilkelerini hayata geçirmektir. Kent konseylerinin; mahallin en büyük mülki amiri veya temsilcisi; ilgili seçim bölgesinin milletvekilleri; belediye başkanı veya temsilcisi; azami on kamu kurum temsilcisi; belediye ve il genel meclisi temsilcileri; azami 10 muhtar; siyasi parti temsilcileri; üniversite temsilcisi ile meslek kuruluşları, sendikalar, noterler, baro, kooperatifler, birlikler ve konuyla ilgili dernek ve vakıfların temsilcilerinden oluşması öngörülmüştür.

- Mahalli Birliklerinin Kurulmasına İzin Verilmesi Hakkında Karar 27 Mayıs 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanununun 4'üncü maddesi uyarınca 9 adet mahalli birlik kurulmasına izin verilmiştir.
- Orta Vadeli Program (2009-2011)'in Kabul Edilmesi Hakkında Karar 28 Haziran 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Kamu mali yönetiminde yapılan reform kapsamında yeni bir politika belgesi olarak ortaya konulan Orta Vadeli Program, 2007-2013 dönemini kapsayan Dokuzuncu Kalkınma Planı ile iç ve dış genel ekonomik koşulların gerekleri doğrultusunda hazırlanmıştır.
- Kamu İdarelerince Hazırlanacak Performans Programları Hakkında Yönetmelik 5 Temmuz 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmelik, 10 Aralık 2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 9 uncu maddesine dayanılarak ve genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler, sosyal güvenlik kurumları ile mahalli idarelerin performans programlarının hazırlanması, ilgili idarelere gönderilmesi, kamuoyuna açıklanması ve bunlara ilişkin süreler ile diğer usul ve esasları belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.
- 5779 İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun 15 Temmuz 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Kanunla, il özel idareleri ve belediyelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden ayrılacak paylara ilişkin esas ve usuller düzenlenmektedir.
- 2008/1 numaralı Kamu Personeli Uygulama Genelgesi 26 Kasım 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu genelgeyle kamu kurum ve kuruluşlarınca benimsenen misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedefler çerçevesinde, uhdelerinde bulunan görevlerin, verimlilik, etkinlik ve tutumluluk ilkelerine göre yürütülebilmesi ve bilgi ve teknolojideki değişim

ve gelişime paralel değişen ve gelişen ihtiyaçların karşılanabilmesi için kamu personelinin niteliğinin artırılması amaçlanmıştır.

- 5952 sayılı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun 4 Mart 2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Kanunla terörle mücadeleyle ilişkin politika ve stratejileri geliştirmek ve bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak üzere İçişleri Bakanlığına bağlı Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının kurulması ile teşkilat, görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin esasları düzenlenmiştir.
- 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 6 Mart 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu kanun yasa 43 yeni ilçe oluşturmuş, 239 belediyeyi birleştirmiş ve 863 belediyeyi kapatmıştır.
- 3 Temmuz 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5998 sayılı Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunla 5393 sayılı Belediye Kanununun 73'üncü maddesini değiştirmiş, kentsel dönüşüm ve gelişim projelerine konu olacak alanlar belirlenmesi konusunda değişiklikler yapılmıştır.

Sivil – Asker İlişkileri

- 2001 yılında yapılan değişiklikle Anayasanın 118'inci maddesi yeniden düzenlenmiştir. Bu çerçevede Milli Güvenlik Kurulu kararlarının "tavsiye niteliği taşıdığı" vurgulanmakta, ayrıca yapılan değişiklikle eski metindeki "öncelikle dikkate alınır" ibaresi, "değerlendirilir" şeklinde değiştirilmekte bu suretle "Milli Güvenlik Kurulu kararlarının tavsiye kararı olma niteliği" pekiştirilmiş bulunmaktadır.
- 2004 yılında yapılan değişiklikle Anayasa'nın "Sayıştay" başlıklı 160'ncü maddesinin "Silahlı Kuvvetler elinde bulunan Devlet mallarının TBMM adına denetlenmesi usulleri milli savunma

hizmetlerinin gerektirdiği gizlilik esaslarına uygun olarak kanunla düzenlenir.” şeklindeki son fıkrası, söz konusu denetimde şeffaflığın sağlanması amacıyla yürürlükten kaldırılmıştır.

- (Yedinci Uyum Paketi; 7 Ağustos 2003) Sivillerin askeri mahkemelerde yargılanmasıyla ilgili olarak Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu'nun 11'inci maddesinde yapılan değişiklikle, Askeri Ceza Kanunu'nun 58'nci maddesinde belirtilen Türk Ceza Kanununun askerleri isyan ve itaatsizliğe teşvik ile halkı askerlikten soğutmak ve milli mukavemeti kırma gibi fiillerle ilgili 153'üncü, 155'inci ve 161'inci maddeleriyle düzenlenmiş suçların barış zamanında siviller tarafından işlenmesi halinde bu suçlara ilişkin davaların, askeri mahkemelerde görülmeyeceği düzenlenmiştir. Bu sayede, askeri mahkemelerin sivil şahıslara ilişkin yetki alanı daraltılmıştır.
- (Yedinci Uyum Paketi; 7 Ağustos 2003) Sayıştay Kanununa eklenen madde ile Sayıştay denetimine tabi olup olmadığına bakılmaksızın, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin talebi üzerine kamu kaynak ve imkanlarından yararlanan her türlü kurum, kuruluş, fon, işletme, şirket, kooperatif, birlik, vakıf ve dernekler ile benzeri teşekküller de dahil olmak üzere, kamu kaynaklarının kullanımıyla ilgili her alanda hesap ve işlemlerin Sayıştay tarafından denetlenmesine ilişkin esaslar düzenlenmiştir. Silahlı kuvvetlerin elinde bulunan Devlet mallarının denetlenmesi ile ilgili esas ve usullerin de Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilecek bir yönetmelikle düzenleneceği hükme bağlanmış ve Cumhurbaşkanlığı madde kapsamı dışında tutulmuştur.
- (Yedinci Uyum Paketi; 7 Ağustos 2003) Yürütmenin işlevselliğinin artırılması amacıyla, Milli Güvenlik Kurulu (MGK) ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Kanunu'nun 4 maddesi değiştirilerek, Kurulun görev alanı yeniden tanımlanmıştır. Anılan Kanunun MGK Genel Sekreterliği'nin görev ve yetkilerine ilişkin 9'uncu ve 14'üncü maddelerinin

kaldırılması ve 13'üncü maddesinin değiştirilmesi suretiyle, Genel Sekreterliğin işlevleri de danışma organı niteliğinde bulunan Kurulun sekreteryaya hizmetlerine uygun hale getirilmiştir. Aynı Kanunun 5'nci maddesi değişikliğiyle, yürütmenin işlevselliğinin sağlanması amacıyla Kurulun “ayda bir” toplanma yerine “iki ayda bir” toplanacağı hükme bağlanmıştır. Aynı amaçla, Cumhurbaşkanı veya Başbakanın talebi ile de Kurulun toplanabilmesi imkanı getirilmiştir. Yine aynı Kanunun 15'inci maddesinde yapılan değişiklikle de MGK Genel Sekreterinin atanması usulü yeniden düzenlenmekte ve, Genel Sekreterlik Kurumunun bu Kanunda değiştirilen niteliğine uygun olarak, Genel Sekreterlik makamına atanmanın doğrudan Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayı ile yapılması usulü getirilmektedir. Genelkurmay Başkanı'nın olumlu görüşünün alınması uygulaması ise atanmanın Türk Silahlı Kuvvetleri mensupları arasında yapılması durumu için öngörülmüştür.

- Ayrıca, “Bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları ile özel hukuk tüzel kişileri Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği'ne gerekli olan açık ve her derecede gizli bilgi ve belgeleri sürekli veya istenildiğinde vermek zorundadırlar” şeklindeki 19'uncu madde hükmü yürürlükten kaldırılmıştır. Bu sayede, özel hukuk tüzel kişileri açısından Anayasa'nın 20'nci maddesinde öngörülen özel hayatın gizliliği ve 22'nci maddesinde düzenlenen haberleşme hürriyetinin gereklerine uyum sağlanmış ve Bakanlıklar ile kamu kurum ve kuruluşları açısından da, MGK Genel Sekreterliği'nin görev ve yetkilerinin yeniden düzenlenmesine paralel olarak, yürütmenin işlevselliği sağlanmıştır. Kanuna eklenen Geçici Madde 4 ile, Yedinci Uyum Paketinin yayımı tarihinden itibaren üç ay içinde MGK Genel Sekreterliğine ilişkin esas ve usulleri düzenleyen yeni bir yönetmelik çıkarılması hükme bağlanmıştır.
- Milli Güvenlik Kurulu ve Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği Kanununun Bazı Hükümlerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun 17 Aralık 2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Böylece, MGK

Genel Sekreterliğinin kadrolarının ve yönetmeliğinin gizliliğine ilişkin hükümler yürürlükten kaldırılmıştır.

- MGK Genel Sekreterliği Yönetmeliği 8 Ocak 2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- TBMM Başkanlığından Gelen Denetim Taleplerinin Sayıştayca Karşılmasına İlişkin Yönetmelik ve Sayıştay Dışından Uzman Görevlendirilme Esas ve Usulleri Hakkında Yönetmelik 6 Şubat 2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir
- MGK Genel Sekreterliği Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği 28 Ağustos 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik MGK Genel Sekreterliğinin sivil yapısını daha da güçlendirmiştir.
- Barış zamanında sivillerin askeri mahkemelerde yargılanmalarına son veren ve sadece müşterek askeri suçlarda sivillerin askeri mahkemelerde yargılanmalarını öngören Askeri Mahkemeler Kurulu ve Yargılama Usulü Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 5 Temmuz 2006 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Kanunla, sivillerin askerlerle birlikte işledikleri askeri suçlara ilişkin yargılamalar hariç olmak üzere, barış zamanında askeri mahkemelerde yargılanmaması hususu düzenlenmiştir. Ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin verdiği kararlar doğrultusunda, yargılamanın yenilenmesi için askeri mahkemelere başvurulması mümkün olmaktadır. Saklı, yoklama kaçağı, bakaya ve birliğe geç katılan yükümlülerin, barış zamanında askeri mahkemelerde yargılanmalarına son verilmektedir.
- 30 Mart 2009 tarihinde yürürlüğe girerek yayımlanan "Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile "Emniyet ve Asayiş İşlerinde İl, İlçe ve Bucaklardaki Jandarma ve Emniyet Ödevlerinin Yapılması ve Yetkilerinin Kullanılması Suretini ve Aralarındaki Münasebetleri Gösterir Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ler aracılığıyla polis ve jandarmanın

sorumluluk alanlarının belirlenmesi konusunda değişiklikler yapılmıştır.

- 2-3 Nisan 2009 tarihinde İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği temsilcileri, "ortak normlar ve sivil-asker ilişkilerinin iyi uygulamaları" konulu TAIEX seminerine katılmışlardır.
- Şubat 2010'da EMASYA (Emniyet, Asayiş, Yardımlaşma) Protokolü yürürlükten kaldırılmıştır.
- Sayıştay Kanunu 19 Aralık 2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- Askeri Mahkemeler Kurulu ve Yargılama Usulü Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 30 Haziran 2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Kanunla subay üyeler mahkeme heyetinden çıkarılarak askeri mahkemelerin sadece hâkim sınıfından gelen üyelerden oluşması hususu düzenlenmiştir.

Yargı

I-Yargı Reformu

- 5 Temmuz 2001 tarihinde yürürlüğe giren 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu'yla, söz konusu Kanun'un yabancılik unsuru taşıyan ve tahkim yerinin Türkiye olarak belirlendiği veya bu Kanun hükümlerinin taraflar ya da hakem veya hakem kurulunca seçildiği uyuşmazlıklar hakkında uygulanması düzenlenmiştir. Ayrıca, istisnai hallerde, tahkim yerinin Türkiye dışında belirlendiği durumlarda da uygulanması imkânı getirilmiştir. .
- 25 Şubat 2003 tarihinde yürürlüğe giren 4810 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla Adli Tıp Kurumunun yapısı çalışma usul ve esasları değiştirilmiş idari kapasite güçlendirilmiştir.

- 9 Haziran 2004 tarihinde yürürlüğe giren 5183 sayılı Danıştay Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la Danıştay'ın daire sayısı artırılmış, çalışma usul ve esasları düzenlenmiş, yargılama faaliyetlerinin hızlanması amaçlanmıştır.
- 30 Haziran 2004 tarihinde yürürlüğe giren 5190 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nda Değişiklik Yapılması ve Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kaldırılmasına İlişkin Kanunla Devlet Güvenlik Mahkemeleri kaldırılarak özel yetkili ağır ceza mahkemeleri ihdas edilmiştir.
- 7 Ekim 2004 tarihinde yürürlüğe giren 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece ve Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'la adli yargıda istinaf mahkemeleri kurularak yargının daha hızlı işlemesi amaçlanmıştır.
- 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5236 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'la, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece ve Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'la paralel olarak Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nda (HUMK) değişikliklere gidilmiştir.
- 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'yla AB normlarına uyumlu modern ve yeni bir ceza kanunu çıkarılmıştır.
- 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'yla (CMK) modern ve insan haklarının gözetildiği ceza muhakemesinin nasıl yapılacağı hususundaki kurallar ile bu sürece katılan kişilerin hak, yetki ve yükümlülükleri düzenlenmiştir.
- 31 Mart 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'yla toplum düzenini, genel ahlak, çevre ve ekonomik düzeni ilgilendiren basit nitelikteki birçok suç, suç olmaktan çıkarılarak idari yaptırıma bağlanmış, yargının iş yükü azaltılmıştır.
- 31 Temmuz 2004 tarihinde yürürlüğe giren Adli Tıp Kurumu Kanunu Uygulama Yönetmeliğiyle Adli

Tıp Kanununa paralel olarak ayrıntılı düzenlemeler getirilmiştir.

- 1 Haziran 2005 tarihli Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'yle Yeni CMK yasası ile uyumlu olarak söz konusu işlemlerin usul ve esasları düzenlenmiştir.
- 1 Haziran 2005 tarihli Adli Kolluk Yönetmeliği'yle yargı teşkilatına bağlı kolluk birimlerinin çalışma usul ve esasları belirlenmiştir. Bu sayede yargının etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır.
- 1 Haziran 2005 tarihli Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliğiyle Anayasa ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'ndaki (CMUK) değişikliklere paralel olarak Adli ve Önleme aramalarının usul ve esasları belirlenmiştir.
- 12 Aralık 2007 tarihinde yürürlüğe giren 5718 sayılı Milletlerarası Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun'la yabancılık unsuru taşıyan özel hukuka ilişkin işlem ve ilişkilerde uygulanacak hukuk, Türk mahkemelerinin milletlerarası yetkisi, yabancı kararların tanınması ve tenfizi düzenlenmiştir.
- 23 Temmuz 2008 tarihinde yürürlüğe giren 5791 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun ile Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'la Uyuşmazlık Mahkemesi üyelerinin seçilmesi çalışma usul ve esaslarında değişikliğe gidilmiştir.
- 24 Ağustos 2009 tarihli Yargı Reformu Stratejisi ile ilişkin Bakanlar Kurulu Kararıyla Yargı Reformunun yol haritası belirlenmiştir. Adalet Bakanlığı, Stratejiye Yönelik Eylem Planı'nı hazırlayarak yargı reformunun uygulamasını da bir takvime bağlamıştır.
- 30 Haziran 2010 tarihinde yürürlüğe giren 6000 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la, Askeri mahkemelerin kuruluşu ve yargı yetkisi düzenlenmiş böylece sivillerin askeri mahkemelerde

yargılanmasına daha fazla sınırlamalar getirilmiştir.

- 12 Eylül 2010 tarihinde referandumla kabul edilen Anayasa Değişikliği çerçevesinde Askeri mahkemelerin görev alanları düzenlenmiştir. Bu düzenlemeyle askeri mahkemeler; asker kişilerin, sadece askerlik hizmet ve görevleriyle ilgili olarak işledikleri askerî suçlara ait davalara bakmakla görevlendirilmişlerdir. Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davaların her halde adliye mahkemelerinde görülmesi kabul edilmiştir. Savaş hali haricinde, asker olmayan kişiler askerî mahkemelerde yargılanamaz hükmü getirilmiştir. Anayasa Mahkemesi üye sayısı artırılmış, üyelerin nitelikleri ve seçim usulü belirlenmiştir. Anayasa Mahkemesi üyelerinin görev süreleri yeniden düzenlenmiştir. Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkileri düzenlenmiş Yüce Divan sıfatıyla davalı olabilecek kişiler sayılmış, Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru hakkı tanınmıştır.
- 3 Nisan 2011 tarihinde yürürlüğe giren Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'la Anayasa Mahkemesi'nin yapısı, görevleri, yargılama usulleri, başkan, başkanvekilleri ve üyelerinin seçimi, disiplin ve özlük işleri ile raportörler, raportör yardımcıları ve personelinin, nitelikleri, atanmaları, görev ve sorumlulukları, disiplin ve özlük işlerine ilişkin esaslar düzenlenmiştir.
- 14 Nisan 2011 tarihinde Yargı Hizmetlerinin Hızlandırılması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun yürürlüğe girmiştir.

II- Etkililik

- 2001 yılında yapılan Anayasa değişikliğiyle Adil Yargılanma ibaresi Anayasa'ya eklenmiştir. Devlet işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağı ve sürelerini belirtmek zorunluluğu getirilerek hak arama özgürlüğü güvence altına alınmıştır.
- 2 Mayıs 2001 tarihinde yürürlüğe giren Avukatlık

Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'la yargı profesyoneli avukatların statüleri çağdaş normlarla belirlenmiştir.

- (Üçüncü Uyum Paketi; 9.8.2002) Hukuk Muhakemeleri Usulü ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanun'larında yapılan değişikliklerle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin Türkiye aleyhine verdiği kararların yargılamanın iadesi sebebi sayılmasına ilişkin değişiklik yapılmıştır.
- (Yedinci Uyum Paketi; 7.8.2003) işkence ve kötü muamele suçlarına ilişkin soruşturma ve kovuşturmanın acele işlerden sayılacağı, öncelik ve ivedilikle ele alınacağı, bu suçlarla ilgili davalarda zorunluluk olmadıkça duruşmalar otuz günden fazla ara verilemeyeceği, adli tatilde de bu davaların görüleceğine dair hükümler getirilmiştir. Bu sayede bu suçlara ilişkin soruşturma ve kovuşturmalar ile yargılamanın hızla sonuçlandırılmasının sağlanması amaçlanmıştır.
- 6 Mayıs 2003 tarihinde yürürlüğe giren 4854 sayılı Bazı Kanunlardaki Para Cezalarının İdarî Para Cezasına Dönüştürülmesine Dair Kanun'la, yargının iş yükünün azaltılması hedeflenmiştir.
- 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren Adli Kolluk Yönetmeliği'yle ile yargı teşkilatına bağlı kolluk birimlerinin çalışma usul ve esasları belirlenmiştir. Bu sayede yargının etkinliği amaçlanmıştır.
- 19 Aralık 2006 tarihinde yürürlüğe giren 5560 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'la TCK, CMK ve Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun (CİK) kapsamında birçok değişikliğe gidilmiş "hükmün açıklanmasının geriye bırakılmasının" kapsamı genişletilmiştir.
- 2 Mart 2007 tarihinde yürürlüğe giren Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Müdafî ve Vekillerin Görevlendirilmeleri ile Yapılacak Ödemelerin Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelikle; Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince soruşturma ve kovuşturma

makamlarının talebi üzerine müdafî veya vekillerin görevlendirilmeleri ile bu kişilere yapılacak ödemelere ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

- 26 Temmuz 2007 tarihinde yürürlüğe giren Ceza Muhakemesi Kanunu'na Göre Uzlaştırmanın Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 253'üncü maddesi ile diğer kanunlarda uzlaşma kapsamında olduğu belirtilen suçlar bakımından şüpheli veya sanık ile mağdur veya suçtan zarar gören gerçek kişi veya özel hukuk tüzel kişisi arasında uzlaştırma işlemlerinin yapılmasına ilişkin hükümleri kapsayan yönetmelikle ihtilafların mahkeme aşamasından evvel çözümlenmesi amaçlanmıştır.
- 5 Ocak 2008 tarihinde yürürlüğe giren 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu tanıklık görevi sebebiyle, kendilerinin veya bu kanunda belirtilen yakınlarının hayatı, beden bütünlüğü veya mal varlığı ağır ve ciddi tehlike içinde bulunan ve korunmaları zorunlu olan kişilerin korunması amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin esas ve usulleri düzenlemiştir. Yapılan bu değişiklikle organize suçlar ve terör örgütleriyle mücadelede yargı sisteminin etkinliği sağlanmaya çalışılmıştır.

III-Yargının Profesyonelliği ve Etkinliği

- 2 Ağustos 2002 tarihinde yürürlüğe giren 4769 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kanunu'yla ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin ihtiyacı olan nitelikli personelin yetiştirilmesi ve mesleki eğitimlerinin sağlanması amacıyla Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezi ile bölge eğitim merkezlerinin kuruluş, görev ve teşkilatı ile bu merkezlerde verilecek eğitime ve diğer hususlara ilişkin esas ve usuller düzenlenmiştir.
- 8 Ocak 2003 tarihinde yürürlüğe giren 4781 sayılı Hakim ve Savcı Adayları Eğitim Merkezi Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un İki Maddesinin Yeniden Düzenlenmesine Dair Kanunla Hakim ve Savcı adaylarının yeterlik sınavı düzenlenmiştir.

- 31 Temmuz 2003 tarihinde yürürlüğe giren 4954 sayılı Türk Adalet Akademisi Kanunu'yla, adli, idari ve askeri yargı hakim, savcılar ve noterler ile adalet hizmetlerine yardımcı personelin ve talep halinde avukatların, meslek öncesi ve meslek içi eğitimi ve gelişmesi için kurslar açmak; belli alanlarda uzmanlık programları, seminer, sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler düzenlemek; sertifika ile değerlendirilecek eğitim ve öğretim programlarını uygulamak; hukuk ve adalet alanında ilgili kurum, kuruluş ve kurulların hazırlayacakları eğitim planlarının ve araştırma projelerinin yapılmasına ve yürütülmesine yardımcı olunması amacıyla akademi ihdas edilmiştir.
- 4 Mayıs 2004 tarihinde yürürlüğe giren Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Hizmet Öncesi Eğitim Yönetmeliği'yle; ceza infaz kurumları ve idare memurlarının hizmet öncesi eğitimlerine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiş, uygulamalı eğitimler öngörülmüştür.
- 8 Temmuz 2006 tarihinde yürürlüğe giren 5435 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı

Kanunlarda Değişiklik yapılmasına Dair Kanun'la hâkim adaylarının seçilmesi, eğitimi ve hakimlerin özlük hakları düzenlenmiştir.

- Adalet Bakanlığının 2 Ocak 2006 tarih ve 23 sayılı Ceza İnfaz Kurumu Personelinin Eğitimine Dair Genelgesi'yle personelin eğitimi konusunda usul ve esaslar belirlenmiştir.
- 27 Nisan 2008 tarihinde yürürlüğe giren Adli Yargı Hakim ve Savcı Adayları ile İdari Yargı Hakim Adaylarının Meslek Öncesi Hazırlık ve Son Dönem Eğitimlerinin Yapıtılmasına Dair Yönetmelikle Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle idari ve adli hakim ve savcıların staj ve eğitim ve yetiştirilmesine dair usul ve esaslarda değişikliğe gidilmiştir.
- 25 Temmuz 2008 tarihinde yürürlüğe giren Avukatlık Mesleğinden Adli Yargı Hâkim ve Savcı Adaylığı ile İdari Yargı Adaylığına Atananların Meslek Öncesi Eğitimlerinin Yapıtılmasına Dair Yönetmelikle avukatlık mesleğinden hâkim adaylığına geçen adayların meslek öncesi eğitim usul ve esasları belirlenmiştir.
- 11 Şubat 2011 tarihinde yürürlüğe giren Ceza infaz Kurumları ve Tutukevleri Hizmet Öncesi Eğitim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle ceza infaz kurumları ve idare memurlarının hizmet öncesi eğitimlerine ilişkin yönetmeliğin usul ve esasları değiştirilerek uygulamalı ders saatleri artırılmıştır.

IV- Bağımsızlık

- 18 Haziran 1999 tarihinde yürürlüğe giren 4388 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 143 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun'la DGM'lerden asker üyelerin çıkarılması hususu düzenlenmiş ve yargının bağımsızlığı konusunda ilerleme kaydedilmiştir.
- 2004 yılında gerçekleştirilen Anayasa Değişikliği ile Devlet Güvenlik Mahkemeleri Anayasa'dan çıkarılmıştır.

- 12 Eylül 2010 tarihli referandumla kabul edilen Anayasa Değişikliği çerçevesinde yargının bağımsızlığıyla ilgili olarak birçok değişiklik getirilmiştir. Hâkim ve savcılar idari yönden denetiminin Adalet Bakanlığınca adalet müfettişleri tarafından yerine getirileceği hükme bağlanmıştır. Askeri Yargının görev alanı belirlenmiş, görevli oldukları komutanlıkla ilişkileri bağımsızlık ve hâkimlik teminatı ilkelerine göre düzenlenmiştir. Anayasa Mahkemesinin üyelerinin nitelikleri ve sayısı artırılmış ve değişik kaynaklardan seçilmeleri öngörülmüştür. Anayasa Mahkemesinin üyelerinin görev süresi 12 yıl olarak belirlenmiş ve zorunlu emeklilik yaşından önce görev süresi dolan üyeler başka bir görevde çalışması ve özlük işlerinin kanunla düzenleneceği hükme bağlanmıştır. Hakim ve Savcılar Yüksek Kurulu yapısı değiştirilmiş üyelerinin nitelikleri ve seçilme usulü, görev süreleri ve üye sayısı yeniden düzenlenmiş Aynı bir sekreteryası ve kurula bağlı teftiş kurulu ihdas edilmiştir.
- Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu da Anayasa değişikliklerine paralel olarak yenilenmiş ve 18 Aralık 2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

V-Tarafsızlık

- 18 Haziran 1999 tarihinde yürürlüğe giren 4388 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 143 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun'la DGM'lerden asker üyelerin çıkarılması hususu düzenlenmiş ve yargının bağımsızlığı konusunda ilerleme kaydedilmiştir.
- 2004 yılında gerçekleştirilen Anayasa Değişikliği ile Devlet Güvenlik Mahkemeleri Anayasa'dan çıkarılmıştır.
- 12 Eylül 2010 tarihinde referandumla kabul edilen Anayasa Değişikliği çerçevesinde yargının tarafsızlığıyla ilgili olarak Askeri Yargının görev alanı belirlenmiş, görevli oldukları komutanlıkla ilişkileri bağımsızlık ve hakimlik teminatı ilkelerine göre düzenlenmiştir. Anayasa mahkemesinin üyelerinin nitelikleri ve sayısı artırılmış ve değişik kaynaklardan seçilmeleri öngörülmüştür. Anayasa Mahkemesi'nin

üyelerinin görev süresi 12 yıl olarak belirlenmiş ve zorunlu emeklilik yaşından önce görev süresi dolan üyelerin başka bir görevde çalışması ve özlük işlerinin kanunla düzenleneceği hükme bağlanmıştır. Askeri Yargıtay'ın kuruluşu, işleyişi, mensuplarının disiplin ve özlük işlerinin hakim bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

Yolsuzlukla Mücadele

- 1 Şubat 2000 tarihinde ülkemiz açısından yürürlüğe giren OECD Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesine taraf olunmasıyla yabancı kamu görevlisi tanımı yapılarak taraf ülkelere uluslararası ticari bir işlemde yabancı kamu görevlilerine rüşvet verilmesinin suç olarak kabul edilmesi ve suçtan menfaat sağlayan tüzel kişilere yaptırımlar uygulanması yönünde düzenleme yapma yükümlülüğü altına girilmiştir.
- 11 Ocak 2003 tarihinde yürürlüğe giren "Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Rüşvet Verilmesinin Önlenmesi İçin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile yabancı kamu görevlilerine rüşvet eylemi 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda suç olarak düzenlenmiştir.
- 1 Ocak 2004 tarihinde ülkemiz açısından yürürlüğe giren Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Özel Hukuk Sözleşmesi yolsuzlukla mücadelede etkinliğin özel hukuk alanında uluslararası işbirliği ile sağlanabileceğine katkı sağlamak amacını gütmektedir.
- 1 Ocak 2004 tarihinden bu yana Türkiye Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu'nun (GRECO) üyesidir. GRECO; üyelerinin yolsuzlukla mücadele sistemlerinin gözleyerek bu yolda kapasitelerinin artırılmasına yardımcı olmakta ve gerekli yasal, kurumsal ve pratik reformların uygulanması ve oluşturulması sürecinde katkıda bulunmaktadır.

- 1 Haziran 2004 tarihinde ülkemiz açısından yürürlüğe giren Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Dair Ceza Hukuku Sözleşmesi yolsuzlukla mücadelede etkinliğin ceza hukuku alanında uluslararası işbirliği ile sağlanabileceğine katkı sağlamak amacını gütmektedir.
- 8 Haziran 2004 tarihinde yürürlüğe giren Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la kamu görevlilerinin uymaları gereken saydamlık, tarafsızlık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme gibi etik davranış ilkeleri belirlemek ve uygulamayı gözetmek üzere Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun kuruluş, görev ve çalışma usul ve esasları belirlenmiştir.
- 13 Nisan 2005 tarihinde yürürlüğe giren Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikle, kamu görevlilerine yönelik etik davranış ilkeleri belirlenmiştir.
- 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren Türk Ceza Kanunu ile karapara aklanması suçuyla paralel nitelikteki "Suçtan Kaynaklanan Malvarlığı Değerlerinin Aklanması" suçu düzenlemiş ve "yabancı kamu görevlisi"ne rüşvet verilmesi eylemi cezaî yaptırıma bağlanmıştır.
- 9 Aralık 2006 tarihinde Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi'ne Türkiye taraf olmuştur. Söz konusu Sözleşme, yolsuzlukla mücadele konusunda etkin ve etkili bir uluslararası işbirliği mekanizması oluşturulması hususlarını düzenlemektedir.
- 13 Ekim 2006 tarihinde yürürlüğe giren 2006/32 sayılı Başbakanlık Genelgesiyle, "Türkiye'de Saydamlığın Artırılması ve Kamuda Etkin Yönetimin Geliştirilmesi Komisyonu"nun görevleri arasına yolsuzlukla mücadelede uluslararası kuruluşlarla işbirliğini sağlamak ile yapılan çalışmalara ve alınması gereken tedbirlere ilişkin genel ilkeleri belirlemek hususları dahil edilmiş ve Başbakanlık Teftiş Kurulunun Komisyonun çalışmalarında sekretarya hizmetlerini sağlaması kararlaştırılmıştır.

- 18 Ekim 2006 tarihinde yürürlüğe giren Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun'la suç gelirlerinin aklanmasının önlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlenmiştir.
- 4 Ağustos 2007 tarihinde yürürlüğe giren Aklama Suçu İncelemesi hakkında Yönetmelikle, Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında denetim elemanlarınca yapılacak incelemelerde uygulanacak usul ve esasları belirlenmiştir.
- 14 Aralık 2007 tarihinde yürürlüğe giren Mali Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu'nun Çalışma Usul ve Esasları hakkında Yönetmelik Malî Suçlarla Mücadele Koordinasyon Kurulu'nun görev ve yetkileri ile toplanma ve çalışma usul ve esaslarını düzenlemektedir.
- 9 Ocak 2008 tarihinde yürürlüğe giren Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikle suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla yükümlüler, yükümlülükler, yükümlülükler uyumun denetimi, gümrük idaresine açıklama yapılması ve diğer tedbirlere ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir.
- 16 Eylül 2008 tarihinde Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülükler Uyum Programı Hakkında Yönetmelikle suç gelirlerinin aklanmasının ve terörün finansmanının önlenmesi amacıyla yükümlülerin uyum programı oluşturmaları ve uyum görevlisi atamalarına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmektedir.
- 9 Temmuz 2009 tarihinde yürürlüğe giren Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile GRECO tavsiyelerinin önemli bir kısmı yerine getirilmiştir.
- 9-10 Haziran 2009 tarihinde ABGS ve Avrupa Komisyonu tarafından "Yolsuzlukla Mücadele

ve Yolsuzluğu Önleme başlıklı" TAİEX semineri düzenlenmiştir.

- 5 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe giren Türkiye'de Saydamlığın Artırılması ve Yolsuzlukla Mücadelenin Güçlendirilmesi Stratejisi ile İlgili 2009/19 Sayılı Başbakanlık Genelgesi ile, Başbakanlık Müsteşar Yardımcısının başkanlığında Adalet, İçişleri, Maliye, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları Müsteşar Yardımcıları ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile en fazla üyeye sahip işçi sendikasının temsilcilerinden oluşan bir "Türkiye'de Saydamlığın Artırılması ve Yolsuzlukla Mücadelenin Güçlendirilmesi Yürütme Kurulu" oluşturulmuştur.
- Söz konusu Genelge ile AB'den sağlanan mali kaynakların kullanımıyla ilgili inceleme ve soruşturmalarda Avrupa Sahtecilik ile Mücadele Ofisi (OLAF) ile koordinasyonu sağlamak üzere "Yolsuzlukla Mücadele Koordinasyon Birimi (AFCOS) olarak Başbakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı belirlenmiştir.
- 2 Ocak 2010 tarihinde yürürlüğe giren 2009/15720 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile bilişim alanındaki gelişmeler, finansal araçlardaki çeşitlenmeler, finansal faaliyetlerin hızlı, karmaşık ve sınır tanımayan bir boyut kazanması nedeniyle söz konusu Yönetmeliği uluslararası standartlarla uyumlu hale getirmek amacıyla değişiklikler yapılmıştır.
- 5 Şubat 2010 tarihinde yürürlüğe giren Aklama Suçu İncelemesi Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı, aklama ve terörün finansmanı suçu kapsamında kendisine intikal ettirilen kararlar ve alınan bildirimlerden hareketle, aklama ve terörün finansmanı ile mücadele sisteminin etkinliğini ölçmeye yönelik oluşturulacak istatistiki verileri yayımlamaya yetkili kılınmıştır.

- 22 Şubat 2010 tarihinde yürürlüğe giren Saydamlığın Artırılması ve Yolsuzlukla Mücadelenin Güçlendirilmesi Stratejisi (2010-2014)"ün kabulüne ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı ile yolsuzluğa karşı kurumsal kapasitenin geliştirilmesi ve saydamlığın artırılması ve adil, hesap verebilir, saydam ve güvenilir bir yönetim anlayışının geliştirilmesine yönelik hususlar düzenlenmiştir.
- Söz konusu Strateji'nin Eylem Planı ise 12 Nisan 2010'da " Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Cemil ÇİÇEK başkanlığındaki Komisyonun 12/04/2010 tarih ve 2010/1 sayılı Kararı ile onaylanmıştır. Stratejinin Uygulanmasına Yönelik Detaylı Eylem Planı, önleyici tedbirler (18 tedbir), yapıtımsal tedbirler (3 tedbir) ve toplumsal farkındalığın artırılmasına yönelik tedbirler (7 tedbir) içermektedir.
- 14 Eylül 2010 tarihinde yürürlüğe giren "Denetim Görevlilerinin Uyacakları Meslekî Etik Davranış İlkeleri Hakkında Yönetmelikle denetim görevlilerine ilişkin mesleki etik davranış ilkeleri belirlenmiştir.
- 19 Aralık 2010 tarihinde yürürlüğe giren Sayıştay Kanunu ile kamuda hesap verme sorumluluğu ve mali saydamlık esasları çerçevesinde Sayıştay'ın kuruluşu, işleyişi, denetim ve hesap yargılaması usulleri düzenlenmiştir.

**T.C. BAŞBAKANLIK
AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ**

Adres: Mustafa Kemal Mah. 6.Cad. No: 4 06800 Bilkent /ANKARA

Telefon: 0 (312) 218 14 13

Faks: 0 (312) 218 14 12

E-posta: abyolunda@abgs.gov.tr

Elektronik Ağ: www.abgs.gov.tr